

Fecske

A HELYI KÖZÖSSÉG HÍREI

Köszönve az időjárási viszonyok javulásának, az elmúlt hónapban folytatni tudtuk az elkezdett és a terv szerinti munkálatainkat. Többek között:

- sor került a Bolmán utca lekövezésére, útpadkájá-

nak lenyesésére. Elvárásaink szerint sikerült megoldani huzamosabb időre az igenis kellemetlen sár és víztócsák kialakulását.

- a vége felé tartanak a munkálatok a műfüves sportpálya megépítésén, befejezésén, az alapterület szín-

tezése (finom kővel), valamint az oszlopok leállítását és a műfü elhelyezése maradt hátra.

-a téli időszámításhoz hangoltattuk a közvilágítás be- és kikapcsolását.

-esővíz elvezető rácsot helyeztünk a Verbászi út és a Nyegos utca kereszteződésében, valamint az út alatti áteresztők rendeltetésüknek megfelelő állapotba kerültek.

-a Vasút és a Bolmán utca kereszteződésében az áteresztő gyűrűket a megfelelő szintre helyeztük, a felesleges föld eltakarítását elvégeztük, melyek következtében az eddigi esőzések alkalmával fel-

gyülemlt víz zavartalanul el bír ezek után folyni.

-karbantartási munkálatok keretein belül a Helyi közösség épülete át lett festve, meszelve.

- továbbra is a terv szerint történik az út alatti

áteresztők, esővíz elvezető árkok tisztítása és a föld elhordása.

-az általános feladatainkról sem feledkeztünk meg, rendszeresen végezzük a közterületek karbantartását, a szeméttelp rendezését, a játszótéri elemek javítását stb.

Juhász Attila

AZ IZIDA HÍREI

A Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete, az IZIDA Anya- és Gyermekvédelmi Egyesület és a bácsfeketehgyi Feketics Művelődési Egyesület, 2014 november 8-án tartotta meg a IX. ZÁPORKA Vers- és

A megnyitó ünnepségen felléptek: Žarko Zrenjanin Általános és Középiskola tanulói: A Petőfi japánul című produkcióval, előadták Gyatkó Árpád és Beretka Mihály a gálán pedig „Barangolás a múltban” című műsorral lépett

Próزامondó Találkozót Bácsfeketehgyen. A találkozón 6. életévét betöltő, speciális tagozatra járó, inkluzívan tanuló, értelmileg és tanulásban akadályozott gyermek és fiatal, egy verssel, mesével vett részt a rendezvényen.

fel a bácsfeketehgyi ME tamburazenekara. Háromtagú zsűri értékelt a verseket, **Jelacsik Sutus Ágota, Dudás Zita és Barta Júlia.**

A IX. ZÁPORKA VERS - ÉS PRÓZAMONDÓ TALÁLKOZÓ DÍJAZOTTAI:

GYERMEK KATEGÓRIA NAPRAFORGÓ CSOPORT

1. BORSODI IGOR
2. FARKAS RAMÓNA
3. BAKSA KRISZTINA

SZIVÁRVÁNY CSOPORT

1. BATA IGNÁC
2. TÓTH ANNA ÉS VASS ÉVA
3. VELEMIROV ZORÁN

KÜLÖNDÍJ: LENGYEL KLAUDIA ÉS
GYULAI BÉLA

IFJUSÁGI KATEGÓRIA NAPRAFORGÓ CSOPORT

1. FÁBIÁN SEBESTYÉN

2. PAPP VALENTINA

3. TOMA SÁNDOR SZIVÁRVÁNY CSOPORT

1. BERETKA MIHÁLY
2. GYATKÓ ÁRPÁD ÉS LEOVITY DRÁGÁN

3. APRÓ ERIKA ÉS VELEMIROV MÁRKÓ

KÜLÖNDÍJ: YELENKA DÁNIEL ÉS
BITE ESZTIKE

FELNŐTT KATEGÓRIA NAPRAFORGÓ CSOPORT

1. KŐMŰVES JENŐ

2. ÁGOSTON FERENC

3. MAGÓ ANASZTÁZIA

SZIVÁRVÁNY CSOPORT

1. FEHÉR PÉTER
2. JOVÁNOVITY HENRIETTA
3. VÁSÁR RÓBERT

KÜLÖNDÍJ: ENGI LÍVIA

KÖZÖSSÉGI HÍREK

Bácsfeketehegyen tartottak találkozót az észak-bácskai körzet vezető gazdasági szakemberei – Kishegyes községben némi gazdasági fellendülés valósult meg az idei évben

A Szabadkai Regionális Gazdasági és Iparkamara a héten a bácsfeketehegyi Jelen Motelban tartott kihelyezett igazgatóbizottsági ülést. Az eseményen jelen volt Slobodan

Vojinović, a kamara elnöke, Marko Rovčanin, Kishegyes község polgármestere, Hallgató Imre, a kishegyesi községi képviselő-testület elnöke, Bácsi Gábor, az önkormányzat mezőgazdasági osztályának vezetője, valamint az önkormányzat és a gazdasági élet más képviselői.

Kishegyes község számára megtiszteltetés, hogy az észak-bácskai körzet vezető gazdasági szakemberei ide látogattak, mondta el Marko Rovčanin, aki reméli, hogy az ilyen együttműködések folytatódni fognak a jövőben is.

– A regionális gazdasági és iparkamara számtalanszor megmutatta, hogy kész segíteni Kishegyes községnek. Meg kell jegyezni, hogy Kishegyes azok közé a ritka községek közé tartozik, ahol sikerült némi gazdasági fellendülést elérni az utóbbi időben. Itt elsősorban a Bácsfeketehegyen nyílt cipőgyárra gondolok, amelyben 180 új munkahely létesült. Emellett Szikicsen is hamarosan létesülni fog egy textilipari gyár, amire a tartománytól is kaptunk támogatást – mondta el a polgármester, s még hozzáfűzte, hogy az ülés résztvevőit is arra fogja biztatni, hogy Kishegyes községben fektessenek be.

Slobodan Vojinović arról számolt be, hogy a gazdasági és iparkamarának bevett gyakorlata, hogy Szabadkán kívül tartanak igazgatóbizottsági üléseket. A bácsfeketehegyi ülés egyik fő célja az volt, hogy elemezzék az első 8

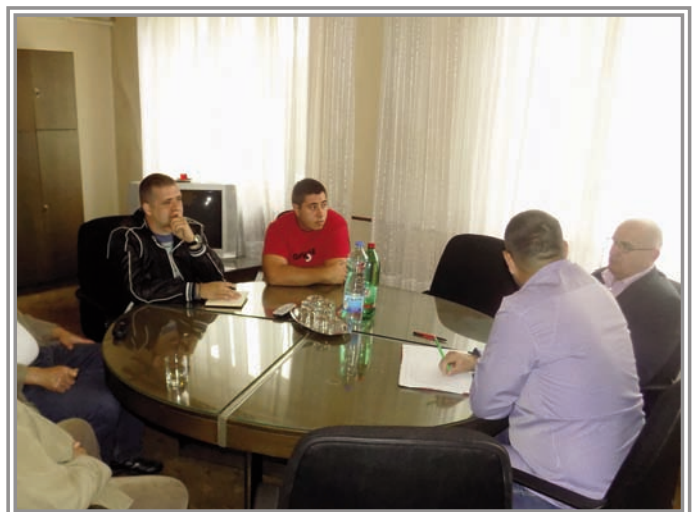
hónap gazdasági történéseit a régióban, valamint összehasonlítsák az előző év azonos periódusával. A kamara elnöke elmondta, hogy a régióban az elmúlt évben 1 milliárd 600 millió dollár kivitel valósult meg, és Szerbia többi régióihoz képest többletkivitel valósult meg mind az EU, mind Oroszország irányába. Ezzel szemben az idei év első nyolc hónapjában csökkent a termelés, igaz, régióinkban kevésbé, mint Szerbia más részein.

A gazdasági és iparkamara találkozájának résztvevői az ülést követően meglátogatták a bácsfeketehegyi Agrokons Kft.-t, amely a község egyik legsikeresebb cége.

Folytatódik a népkonyha

2014. október 21-én megbeszélést folytatott Kishegyes

község vezetősége a Vöröskereszt képviselőivel a községi népkonyha működésének folytatásáról.

A gyűlésen jelen volt Marko Rovčanin községi elnök, Vladimir Tazović a kishegyesi Vöröskereszt titkára, Košpenda Josip a topolyai Vöröskereszt elnöke, Lestár Tibor a topolyai Vöröskereszt titkára, valamint Baranyi Szilárd költségvetési és pénzügyi osztályvezető.

Kishegyes község önkormányzata továbbra is támogatja a népkonyha működését és biztosítja polgáraink szociális védelmét a községben.

Fűtésbiztosítás Bácsfeketehegyen

Nyilas Mihály a Tartományi kormány alelnöke, oktatási titkár 2014. szeptember 26-án a bácsfeketehegyi Nikola Đurković Általános iskolába látogatott és Bojtos Béla iskolaigazgatónak átadta a végzést, amely alapján a tartomány 2,9 millió dinárral támogatja az iskola fűtésére szolgáló elkorhadt csővezeték komplett kicserélését.

Az ünnepi eseményen jelen volt még többek között ifj. Juhász Bálint tartományi gazdasági titkárhelyettes, Marko Rovčanin községi elnök, Mohácsi Zoltán községi elnökhelyettes és Pál Károly a VMSZ ügyvezető alelnöke.

Gyermekhét Bácsfeketehegyen

A gyermekhét alkalmából községünk elnöke Marko Rovčanin és Mohácsi Zoltán községi elnökhelyettes kilátogattak a bácsfeketehegyi óvodába, ahol az ovisok vidám versekkel és énekkel várták a községünk vezetőit, akik cserébe édességgel kedveskedtek a gyermekeknek.

A REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG HÍREI

A SZABADKAI DALKÖTŐ LEÁNYKÓRUS FELLÉPÉSE A BÁCSFEKETEHEGYI REFORMÁTUS TEMPLOMBAN

Október utolsó előtti hétvégéjén a tamburafesztivál keretében, a színházteremben fellépett a szabadkai

„Dalkötő leánykórus”. Az október 19-i református istentiszteleten is vendégszerepelt az említett kórus. Másodszor léptek fel a bácsfeketehegyi református templomban alkalmi összeállítással. A kórust hat leány alkotta valamint Kanalas Zsófia tanárnő a kórus vezetője, és Csikós Krisztina kísérő tanár. Mindannyian a szabadkai zeneisko-

la növendékei és tanárai. A rendhagyó ünnepi istentisztelet keretében három gyermek részesült a keresztség sákramentumában, ami ritka pillanatnak számít az egy-

házközség életében. Az ígét Orosz Attila helybeli lelkipásztor-esperes hirdette a Lk 19, 1-10 versei alapján.

O.A.

Tekézés, tegnap, ma...?

Valahogy az utóbbi időben, viszonyítva a kezdethez, amikor a nagyház mögött, ledöntötték a volt kuglipályát, belesimulva az általános belefásulásba, ma senki sem figyeli, hogy mi is történik falunk egyik hagyományos sportjával, szórakozási lehetőségével, a kuglizással.

Régebben a faluban, több kuglipálya is volt, mint a Kormos féle kocsmában a Vasút utca elején, a Bútor kocsmában, az Orjenban, vagy még régebbi nevén Wágner féle kocsmában (ma Bacardi). Ezen kívül, volt egy pár csak úgy kint az utcán, mint a Zódbót előtt Szarka és a Gönci

italt, sört, bort, vagy pálinkát. Ez mellet még fogadhattak is egyes játékosokra, hogy ki lesz a nyertes, és aki nyert szintén vitte a szimbolikus tétet, vagy a vesztes állta az ital költségét... Tulajdonképpen, ha nincs tét a játéknak sem értelme, sem varázsa nincs. A bábukat állító gyerekek, vagy fiatalok is honorálva voltak. Kellemes időtöltés volt ez és mellette sportoltak is a felnőttek, meg a legfontosabb, hogy a fontos dolgokat is meg tudták tárgyalni. A legjobb kuglizók, igaz nem hivatalos adatok alapján, és bocsánat, azoktól, akik nincsenek megemlítve, a következők voltak: Kerekes László, id. Albert József,

ház között, a Bácska utca sarkán (Pusztai, vagyis a Bordás ház mögött), de az egyik legismertebb a vásártéren a Petőfi Sándor utcában Harangozó Andrásék háza előtt.

Ezekről a kinti kuglipályákról tudni kell, hogy a gazda, akinek a háza előtt volt a pálya készítette elő a domború terepet, felásta, nyeste, lefurkózta, ahogy kellett locsolta, majd, hogy a deszka a nehéz golyó miatt ne menjen gyorsan tönkre meg kellett pántoltatnia a bognárnál, Botlik Jánosnál a bábukat, vagyis a tekéket kellett csináltatnia, és ennek később gondozójává lennie.

A „nagy” meccsek vasárnaponként voltak. Kilenc, tíz órakor már elkezdődtek, majd rövid ebédszünet után egész késő este tízig folytatódtak, mert mivel az áram nem volt drága (mint ma) kihúzták a villanyt.

Hogyan is folytak a „versenyek”?

Az emberek ún. zsinórokat játszottak, ami fejenként három dobást jelentett, majd a végén összegezték az eredményt és minden zsinór végén megtudták a nyertest és a győztest. Ez nagyon fontos volt, mivel a nyertes vitte el a zsinór előtt összegyűjtött tétet, amit összeadtak, ha pedig nem pénzbe (kistét) játszottak akkor a vesztes fizette a túra

Fehér Mihály, Pásztor József, id. Harangozó András (Bandi bácsi), Harangozó (kolbászos) Sándor, Őri Sándor (Drugár), Fekete Mihály, Konc Sándor, és ifj. Harangozó András, akitől e fontos adatokat kaptam.

Ez úgy kb. 1959- 1967 között történt, közben a már említett Nagyház mögötti kuglipályán hivatalos mérkőzéseket játszott a Jadran csapata, az ötvenes évektől, egészen a nyolcvanas évekig, kisebb nagyobb szünetekkel. (Erről is lehetne, majd egyszer bővebben megemlékezni) Az új Jadrán, most idegen pályán edz és versenyez, de mindent megtesznek, hogy egy új, modern négy pályás versenypályán mutassák be tudásukat, és a tekét kedvelők pedig hódolhassanak hobbyjuknak.

Adománygyűjtő vacsorát szerveznek november 12.-én, hogy megvehessék a többnyire önkéntes munkából felépített épületbe a várva várt automata modern pályát. Mivel lapzárta után tudjuk meg az eredményt, bízunk benne, hogy következő számunkban már reményteljesebb hangon fogunk írni a kuglipálya esetleges befejezéséről is.

B.C.S.

PÁLYÁZATFIGYELŐ

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS IFJÚSÁGI ÉS SPORT PROJEKTEK

(SPORTPÁLYÁK, OBJEKTUMOK KIÉPÍTÉSE, SPORTLÉTESÍTMÉNYEK FELÚJÍTÁSA, SPORTVERSENYEK, RENDEZVÉNYEK, EDUKÁCIÓS TÁBOROK SZERVEZÉSE)

RÉSZTÁMOGATÁSÁRA 2015.ÉVBEN

Kiíró intézmény: TARTOMÁNYI SPORT- ÉS IFJÚSÁGÜGYI TITKÁRSÁG, Újvidék

Beadási határidő: 2014. december 5.

Kik pályázhatnak:

- sportklubok
- sportszövetségek
- sporttevékenység végzésére bejegyzett gazdasági szervezetek
- intézmények
- Helyi önkormányzat – községek és városok
- ifjúsági és egyetemista szervezetek
- oktatási–nevelési és kulturális intézmények, szervezetek

Pályázat élelmiszer-feldolgozó ipar számára szükséges hosszú lejáratú hitelek biztosításához 2014-ben.

Kiíró intézmény: Fejlesztési Alap, Vajdaság AT

Beadási határidő 2014.december 31.

Összefoglaló:

- Az élelmiszer-feldolgozó ipar fejlesztésére hosszú lejáratú hitelek biztosítása
- Törlesztési idő: 5 év
- A kamat 3% (garancia esetében), illetve 4% (jelzálog esetében)
- Elnyerhető pályázati összeg 30.000.000 – 50.000.000 dinárig
- Önrész mértéke 20%

Kik pályázhatnak: A hosszú lejáratú hitelt a Vajdaság AT területén működő jogi személyeknek, a mezőgazdasági illetve élelmiszer-feldolgozó ipari tevékenységre bejegyzett mikro-, kis- és középvállalkozásoknak, mezőgazdasági szövetkezeteknek ítélik oda.

Pályázat garancia jóváhagyására a montázs silók számára szükséges hosszú lejáratú hitelek biztosításához 2014-ben.

Kiíró intézmény: Garanciaalap, Vajdaság AT

Beadási határidő 2014.december 31.

Összefoglaló:

- Garanciát vállalnak silók építéséhez, újjáépítéséhez, hoz-

záépítéséhez, felújításához valamint a silók kísérő felszerelésének beszerzéséhez

- A garanciapotenciál 200.000.000 dinárig terjed

Kik pályázhatnak: A hosszú lejáratú hitelt a Vajdaság AT területén működő, a mezőgazdasági birtokok jegyzékében szereplő természetes és jogi személyeknek ítélik oda.

Pályázat garancia jóváhagyására új mezőgazdasági gépek és felszerelés beszerzéséhez szükséges hosszú lejáratú hitelek biztosításához 2014-ben.

Kiíró intézmény: Mezőgazdasági Garanciaalap, Vajdaság AT

Beadási határidő 2014.december 31.

Összefoglaló:

- Garanciát vállalnak kombájn, traktor, más önjáró mezőgazdasági gépek, kapcsolható mezőgazdasági gépek és a gabonafélék, az ipari- gyógyszer, az aromatikus és fűszernövények, gyümölcs, zöldségféle, a dísznövényzet termesztésének és raktározásának területéről való felszerelés, valamint mozgatható szárítók felszerelésére, öntözési felszerelésre, az elemi csapástól való védelemre szolgáló felszerelésre

- A garanciapotenciál 400.000.000 dinárig terjed

Kik pályázhatnak: A hosszú lejáratú hitelt a Vajdaság AT területén működő, a mezőgazdasági birtokok jegyzékében szereplő természetes és jogi személyeknek ítélik oda.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS ÉLELMISZER-FELDOLGOZÓ IPAR SZÁMÁRA SZÜKSÉGES HOSSZÚ LEJÁRATÚ HITELEK BIZTOSÍTÁSÁHOZ 2014-BEN

Kiíró intézmény: AT Vajdaság Fejlesztési Alap, Újvidék

Beadási határidő: 2014. december 31.

Maximális hitelösszeg: 50.000.000,00 RSD

Kik pályázhatnak: Vajdaság AT területén bejegyzett jogi személyek, vállalkozók (mikro, kis, közép vállalatok) és mezőgazdasági egyesületek köre.

További információért keresse fel irodánkat! Minden munkanapon 07,30-14,30 között, forduljanak hozzánk bizalommal, segítséget nyújtunk az Ön által érdekelt pályázatok elkészítésében! Helyi Gazdasági Fejlesztési Iroda (KLER) Pályázatfigyelés, Tanácsadás, Pályázatírás. telefon: 024/730-010, 106-os mellék, 024/731-422 e-mail: klermalidjos@gmail.com

HAZANÉZŐ

Nemrég egy első világháborús konferencián vettem részt, és a sors úgy adta, hogy éppen egy feketicsi személy (nevet szándékosan nem mondok) mellé ültem le. Beszélgettünk, és felmerült a legutóbbi „hazanézésem”, ami eszembe juttatta, hogy nekem minél előbb, még lapzártáig „haza kell nézmem”. A konferencia meglepően érdekesnek bizonyult, és igen csak inspirálóan hatott rám. Olyannyira, hogy ott helyben meg is fogant bennem, hogy miről fogok írni a következő számba. Egy első világháborús emlékről. Vagy jobban mondva nem emlékről, mert ugye honnan lenne nekem első világháborús emlékem, a szó pszichikai értelmében. Csak egy tárgyról van szó, ami talán nem is első világháborús, de körülbelül abból az időszakból származik. Nevezetesen egy bajonetről, amit nagyapám műhelyében találtam valamikor a kétezres évek elején. Nagyapám igazi ezermester volt, mindig szerelt, javított, barkácsolt, fűrt, faragott, és minden ide sorolható dolgot leírhatnék, még olyanokat is, amikről nem is hallottam. Szóval ez a hobby, vagy nevezük inkább megszállottságnak, mert egy idő után minden bizonnal azzá válik, tehát egy ilyen szabadidős tevékenység igen nagy valószínűséggel azzal jár, hogy felgyülemlik az ehhez a szereléshez, barkácsoláshoz, stb. szükséges mindenféle alkatrész, vasdarab, csavar, szög, cső, fémrúd, és itt most ténylegesen a végtelenségig sorolhatnám, hogy mi még. Miután a barkácsoló eltávozik, az itt maradottak lelkében az üresség marad, viszont a műhelyben a sok felesleg. Ettől az ürességtől és

(erre lehet, hogy van jobb szó is) minél jobb áron eladni. És ebből a halomból, az egyéb dolgok egyik tagjaként akadtam rá a már korábban említett bajonetre. A markolatán a fa már töredezett, és a rozsda kikezdte már az élet, de még felismerhető. A fémrész, amivel valamikor a puska-csőhöz erősítették, tökéletes állapotban van. Az élén található vágás, ami a kiontott vér elvezetésére szolgált, igencsak félelmetes látványt nyújt, és ijesztő asszociációkat hívhat életre. Lehet, hogy ezzel valamikor, talán éppen a száz évvel ezelőtt kitört világháborúban embert öltek? Vagy megsebesítettek? Annyit sikerült kiderítenem, hogy a monarchiában használt bajonetről van szó. Újabb kérdés, hogy akkor milyen vért ontottak vele? Ha egyáltalán. Szerbet a déli fronton? Olaszt, mondjuk az Isonzónál? Oroszt, a keleti fronton? Vagy esetleg ellenséges kézbe

a feleslegtől mindenki igyekszik megszabadulni valami úton módon. Hogy az ürességtől hogyan, az mindenkinek a magánügye, ezzel ehelyütt nem is foglalkoznék. Viszont a sok felgyülemlett dolog, ezek után felesleggé válik, már csak kacat. Így volt nálunk is, ezen a feleslegen valahogy túl kellett adni. Az értékesebb dolgokat eladtuk, a megmaradt nagy halom egyéb dolgot, ami viszont úgy tűnt, hogy senkinek sem kell, igyekeztünk a rosszvasasnak

került, és éppen egy osztrák vagy magyar bakát szúrtak szíven vele? És hogy került Feketicsre? Kérdések és kérdések, amikre nem kaphatunk választ. Viszont a fegyver jelenleg a szekrényemben díszleg, körülvéve könyvekkel és egy miniatűr Apollón szoborral, hogy még véletlenül se jusson eszébe butaságot csinálni...

Benedek Miklós

AKKOR GONDOLKOZZUNK...?

EZ (ITT) SZERBIA...!?!?

Vagyis eredetiben, “ovo je Srbija”, hangzik el többször. Méghozzá olyanok szájából, akik semmit sem tudnak arról, hogy pillanatnyilag, vagyis itt, hol vannak, de még az említett Szerbiát sem ismerik. Nem tudják, hol és mikor, miért vannak. Nem ismerik az ország törvényeit, amiket rákényszerítettek, állampolgáraikra, akár kisebbségire, vagy államalapítóira (szerbre), vagy rájuk van kényszerítve, mivel van tőlük hatalmasabb, pedig ezt nem is tudják, ha nem muszáj, elismerni.

Címnek sokáig azt akartam, hogy Itt a világvége, késztesse gondolkodásra az olvasót, igaz azt is ajánlották néhányan, hogy az akkor gondolkozzunk főcím alá, írjam, ha van mivel?, de ismerem a feketicsieket, erre nincs szükség.

Igen az utóbbi időben, olyan feszült a hangulat, nem is tudom, hogy eddig is miért nem volt ilyen, vagy valahogy a konc, amin osztozkodunk kell/kellene, már annyira kicsi, hogy az innen való távozás az egyedüli kiút? Vagy nem tudunk gondolkozni, hogy együtt oldjuk meg problémáinkat? Vagy már túlzottan befásultunk helyzetünkbe, anyagi és lelki romlásunkba? Vagy egy nagy valami-

lyen idegen hatást várunk, mert nem bírunk magunk változtatni sorsunk jobbra fordulásán? Vagy, mert megszűnt a hetvenéves kollektív bűnösségünk, újra várunk, mert akkor megint mást okolhatunk, a sorstalanságunk miatt? Szavazunk, szavazgatunk. Valami változik, de közben semmi sem. Az anyaországban minket okolnak az eredmények miatt, itthon magunkat okoljuk eredménytelenség miatt. Hol a török? Miért szabadultunk fel, miért nem maradt itt, hogy mindenért továbbra is Ő legyen a bűnös, vagyis, ahogy mi mondjuk, a hibás?

Sokan kintről, határon túlról osztják a „lapot”, de valahogy nem tűnik ez sem elfogadhatónak. Ami meg itt történik, szerintem pedig nem is olyan rossz, de sokan, jönnek azzal, hogy miért ez, miért nem az, mert, hát Ő kicsoda, micsoda, kiféle, miféle, (nem tovább), de akkor ki, ha más nem csinálja, nem akarja, hogy Őt ne piszkálják, ócsárolják, akkor hagyja, azt, aki dolgozik. Nem jó, de jobb, mint ha semmi sem történne. A történelem „mindenre” választ ad, de azon kívül, hogy az államalapítók is mindig rá hivatkoznak, semmi más jó nem származik

belőle, mert minden oldal, akár a vesztes, akár a győztes, a másik szempontjával nem törődik. Pedig itt kezdődhetne a jövő.

Kell e nekünk a jövő? Kellene, de mi jobban örülünk annak, ha mártírok, vértanúk vagyunk/leszünk, de azért maradjunk meg, ne legyünk a genocídium tényleges áldozatai, csak bizonyos, lelki, jogi, és más túlélhető nyomásé. Majd ebből valamilyen (anyagi) kártérítés segítségével, éljük életünket, kb. úgy, ahogy láttuk a háború utáni győztesek, a harcosi nyugdíjakból.

Egy szempontból ez is jó volt, de azért nem csak arra kell figyelni, hogy a gazdaság mindenkit el tud tartani, és a skartot termelő munkást, aki kiiktatásával nem termelnek veszteséget, mindenki élhet a régi hírnévből. Na, ez a hírnév nem is kell, hogy reális legyen, de jaj a legyőzötteknek, nekik kell a munka „örömeből” megteremteni az erkölcsi fölényüket, de sajnos ezt nem hangoztathatják.

Minden pohár betelik, kiborul az éjjeli edény... utána mi lesz? Semmi, ma az, az okos, akinek pénze van. Ezt tudomásul kell venni.

Ha nem tetszik, mehatsz tovább. Azt nem firtathatod, hogy honnan van a már említett pénz, mert a neoliberalizmusban ez erkölcsstelen. Ma már sajnos nem az, az első, hogy mindenki éljen, emberi módon saját munkájából, ha nem bír eleget teremteni, akkor a közösség segítse, nem.

Meddig? Pedig sokan meghaltak, akár mint a háború résztvevői, akik a jobb becsületesebb jövőért harcoltak, vagy csak, mint ártatlan áldozatai voltak, lettek, a jobb jövőért vívott harc túloldalán, ez szerint hiába haltak meg. Halottak napja, mindenszentek, reformáció ünnepe... ma is kellene valamilyen reformáció, minden szentek segítségével, hogy ne legyenek ilyen fájdalmasak a halottak napja.

Halottaink nyugodjanak békében, ne legyen életük hiábavaló, tiszteljük utólag munkájukat, még ha ez igazából azért Szerbia (is).

Biro Csaba

Köszönet!

A bácsfeketehegyi Fecske falu- és havilap novemberi számában útjára indított gondolataim a köszönetről szólnak. A köszönetre ezúttal elsősorban az késztet, hogy a bácsfeketehegyi magyarok, akik négy évvel ezelőtti lehetőség idején, vagy pedig azt követően, feliratkoztak a külön magyar választói névjegyzékre, az október 26-i Szerbiában megtartott nemzeti tanácsi választáson szép számban megjelentek, és több mint 95 százalékos többséggel a Magyar Összefogás listájára adták le a szavazatukat.

Szép és biztató eredmény ez, hiszen ezzel az eredménnyel újra azon vajdasági magyarok által lakott települések élvonalába kerültünk ahol a Vajdasági Magyar Szövetség által kezdeményezett összefogás történelmi egyházainkkal és civil szervezeteink képviselőivel egyértelmű támogatást kapott.

A Hajnal Jenő vezette Magyar Összefogás lista a vajdasági magyar közösség támogatásának köszönhetően a 35 tagot számláló Magyar Nemzeti Tanácsban 31 helyet szerzett, ami elegendő garancia arra, hogy folytatódik a magyar autonómia további építése magyar közösségünkben az oktatás, a művelődés, a tájékoztatás és a hivatalos nyelvhasználat terén. Bízom abban, hogy ez az elért siker nem a véletlen műve, hanem annak az eredménye, hogy megmaradásunk bizonyossága érdekében a vajdasági magyar közösség tagjai, és ezen belől a bácsfeketehegyi magyar emberek, nemzeti megmaradásunk érdekében, ezúttal is követték őseink által sokszor gyakorolt összefogás szükségességét.

Átrendeződik a határ

Úgy tűnik, hogy végső fázisába jutott a határrendezés Bácsfeketehegyen. Mire a Fecske novemberi száma kikerül a nyomdából addigra a földtulajdonosok egy része már birtokba is veheti a számára kimért és megjelölt új parcellát. Nem egyszerű folyamatnak a vége felé tartunk, hiszen sok ember érdekét, és kérését kellett a határrendezést vezető bizottságnak figyelembe venni, egyeztetni a lehetőségekkel. Sok jó szándékra volt szükség mindenki részéről, hogy elfogadható és indokolható megoldások, megegyezések jöjjenek létre.

Bizonyosan, ki ezért, ki meg azért többet várt, többet vártunk a határrendezéstől. Sokan azt szerették volna ha a földjük ott marad ahol már megszokták, mások pedig azt várták volna el, hogy a parcelláik egy helyen legyenek csoportosítva. Ezt a két véglet lehetetlen volt teljes mértékben összeegyeztetni, és számtalan kompromisszum árán jött létre a

megoldás, amivel 2014 novemberében szembesülnek a gazdák és a földbérlok.

Valószínűleg mindannyian, ki előbb - ki pedig utóbb, megbarátkozunk az előállt helyzettel, és újrakezdődik az ismerkedés a parcellákkal és a szomszédokkal. Pár éven belül már valószínűleg elhomályosodik az emlék amely a régi földekhez, dűlőtákhöz köt bennünket, és a föld megmunkálás velejárójaként ránk váró mindennapi küzdelem és az időnként ránk köszönő öröm tölti majd be ünnep- és hétköznapjainkat.

Még egy gondolatot szeretnék elmondani a határrendezéssel kapcsolatban. Ez pedig arról szól, hogy vigyázzunk egymásra. Próbáljuk megjegyezni, hogy meddig miénk a termőföld és hol kezdődik a szomszéd földje. Higgyük és fogadjuk el, hogy mindannyiunk közös dűlőútjának vagy a szomszéd mezszyéjének elszántásával nem leszünk gazdagabbak, hanem másoknak csak bosszúságot, önmagunknak pedig haragost, vagy ellenséget szerzünk. Tudom, hogy nehéz változtatni a berögződött szokásokon, de egy próbát bizonyosan megér. Nekünk is, meg a közösségnek is.

Közösségi ünnepeink

Az elmúlt időszakban számos olyan esemény volt Bácsfeketehegyen amely megmozgatta az embereket, és szép emlékekkel gazdagította a benne résztvevőket. Ezúttal elsősorban a falunkban harmadízben megrendezett tamburafesztivált említeném, amely újra megtöltötte színháztermünket. Úgy gondolom, hogy az a fiatal csapat, amely kezébe vette a közösségünk művelődési életének szervezését jó úton halad, hiszen tele vannak akarattal és megvalósítható ötletekkel, elképzelésekkel. Nagyon örülök ennek a változásnak, és a magam részéről megpróbálok mindenben a segítségükre lenni. Nagy örömmel és odafigyeléssel készül a bácsfeketehegyi Feketics Művelődési egyesület idei karácsonyi műsora, amely reményeink szerint minden bizonnal tetszeni fog majd a színháztermünket ezúttal is megtöltő közönségnek.

November első hétféjéje igencsak eseménydús volt Bácsfeketehegyen. Szombaton, november 8-án került sor a IX. Záporka Vers- és prózamondó Találkozóra Bácsfeketehegyen a Kultúrotthonban az Izida Anya- és Gyermekvédelmi Társulat, a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete és a Feketics Művelődési Egyesület közös szervezésében. A speciális szükségletű, az értelmileg sérült, a tanulásban akadályozott és testi fogyatékkal élő gyerekek, fiatalok, illetve felnőttek találkozója volt ez az esemény, amely ezúttal is az élmény, az ismerkedés és az öröm jegyében zajlott. Másnap a Hestia

Bácsfeketehegyi Nők Egyesülete ünnepelte megalakulásának tizedik évfordulóját a Kultúrotthon földszinti nagytermében. Vendégeket is hívtak, és ezen a vasárnap délutánon Vajdaság minden részéből 32

Lehet egy időre, vagy sokáig távol lenni otthonunktól, de az itthon akkor is csak Feketics, vagy Bácsfeketehegyet jelentheti számunkra. Ezt az otthont szabad akaratukból választották őseink.

egyesület képviselői jöttek el újra Bácsfeketehegyre, hogy megtiszteljék a jubiláló házigazdát. A jó hangulatú ünnepség bizonyára sokáig szép emlékként fog élni úgy a házigazdák, mint a vendégek emlékezetében. Ezen a hétvégén sorrendben a harmadik rendezvény a bácsfeketehegyi Kultúrotthonban a budapesti Tabulatúra régi-zene együttes és a szabadkai származású színművész Póka Éva fellépése volt. Az Uraknak ura, nagy Isten! című verses, prózás, zenés összeállítást mutatták be a Kultúrotthon emeleti nagytermében a bácsfeketehegyi közönségnek. A Kálvin János tiszteletére összeállított rendhagyó reneszánsz hangulatú műsor méltó folytatása volt azoknak a bemutatkozásoknak amelyet Póka Éva színművész szervezésében láthattunk Bácsfeketehegyen, úgy a Tabulatúra régi-zene együttes, mint nyaranta a leányfalui Szekérszínház előadásában.

Közösségi, megtartó erejű ünnepeink voltak ezek az események. Bízom abban, hogy ezekben a nehéz időkben az ilyen rendezvények is értelmet adnak életünknek, itthon maradásunknak, vagy hazavágyódásunknak. Kellenek az ünnepek mindannyiunknak. Jelzik, hogy itt vagyunk, kitartunk szülőföldünkön és bizakodva várjuk életünk jobbra fordulását. Nemcsak várjuk, hanem teszünk is érte. Mindenki a maga módján, lehetőségei és tehetsége keretében.

Kétszázharminc

Gondolom, hogy mindannyian érezzük, huzatos lett körülöttünk a vidék amelyben születünk, amelyet a Kunhegyesről a szebb élet reményében 229 éve kirajzott őseink örökségbe hagytak nekünk és magyar utódainknak. Huzatos, de a miénk. Nincs másik hely, amelyet szülőföldnek tudnánk nevezni és megélni. Itt vagyunk otthon, és ez így is van rendjén.

Felépítettek házaikat, templomukat, iskolájukat, élték az életüket. A szaladások, a világgégek és a fogyás időszakainak elmúltával újra élettel töltötték meg az ősi portákat, megszokták a más nyelven beszélő szomszédokat. Életükben a fogyás idejét mindég a gyarapodás időszaka követte, és nem lesz ez másképpen most sem, a mi életünkben.

Jövőre lesz 230 éve, hogy mi magyarok saját akaratunkból újra benépesítettük Feketehegy pusztát. Bízom abban, hogy úgy Kunhegyesen mint Bácsfeketehegyen méltóképpen emlékezünk meg egyházi és világi szinten erről az eseményről amely mindörökké összeköti ezt a két közösséget. A Kunhegyesről kirajzott őseink annak idején választhattak volna új lakóhelyül más, gazdagabb vidéket is, de ők csak azért is ezt a dimbes-dombos, lápos pusztát választották új szülőföldjüknek, mivel itt akkor senki nem élt, és ők meg bizony nem akartak más népekkel keveredni.

Tudjuk, hogy ez az állapot nem volt hosszú életű, hiszen az elmúlt évszázadokban több alkalommal is új telepéseket hozott a sors és a mindenkor uralkodói akarat Bácsfeketehegyre. Valahogy így lett kerek a mi életünk. Remélem, hogy jövőre, ezúttal már harmadik alkalommal, újra közös megemlékezést is tartunk, amely 2015-ben a magyarok idejövételének 230-ik, a svábok letelepítésének 195-ik, az újfalusi szerbek letelepítésének 95-ik, és a montenegróiak bácsfeketehegyi letelepítésének 70-ik évfordulójáról szól.

A közös megemlékezés ezúttal is erősíteni fog mindannyiunkat abban, hogy szülőföldünkön megmaradjunk annak aminek születünk, mi magyarnak, mások szerbnek, montenegróinak, vagy pedig másnak, és közösen tegyünk mindannyiunk és nemzeteink sorsának jobbrafordulásáért.

Pál Károly

Ismét utcára vonulnak a polgárok a környezetszennyezés ellen tiltakozva

Az elégedetlen polgárok újabb csendes tüntetést hirdettek november 17-ére a levegő- és vízszennyezés ellen tiltakozva. Topolyán ez lesz a harmadik tiltakozó megmozdulás. Topolya és Kishegyes községbeli polgártársak megjelenésére számítanak a szervezők az említett napon 14 óra 30 perctől a községi közigazgatás épülete előtt a Titó Marsall utca 38-as szám alatt. Ismét a levegőszennyezés ellen emelik fel hangjukat, valamint a Topolya és Kishegyes községet átszelő Krivaja folyó szennyezése ellen, ezen túl pedig a talaj és vízréteg szen-

és Josip Kuč vízügyi felügyelővel. A tanácskozáson jelen voltak a vízszennyezésben érintett önkormányzatok és a helyi közösségek képviselői is: Kókai Mernyák Melinda, Topolya község elnöke, Marko Rovčanin és Mohácsi Zoltán Kishegyes község elnöke és elnökhelyettese, Lackovics Károly, a bajsai Helyi közösség tanácselnöke, Aleksandra Pevec, Topolya község környezetvédelmi felügyelője és Aleksandra Vujnović, a DTD műszaki osztályvezetője.

A megbeszélés témája a több mint 3 hónapja tartó

„A beérkezett laboratóriumi eredmények alapján egyértelműen megállapítható, hogy a legnagyobb szennyező a topolyai húsfeldolgozó ipar ezen belül is a **Žibel** állati eredetű hulladék feldolgozó üzeme.”

nyezése ellen tiltakoznak. *Vegyük fel együtt a harcot egy egészséges környezetért! Nem követelünk semmi törvényelleneset, csak azt, amit az országunk alkotmánya és a nemzetközi jog is szavatol, mégpedig az egészséges környezethez való jogot, amelyben felnövünk, élünk és megöregszünk. Ennek biztosítását az illetékes községi szervektől várjuk el – áll a felhívásban.*

A második tüntetést követően melyet október derekán tartottak szintúgy Topolyán Hallgató Imre a DTD Krivaja Vízgazdálkodási Vállalat igazgatója megbeszélést folytatott a Tartományi Mezőgazdasági, Víz- és Erdőgazdálkodási titkár segédjével dr. Jovan Tabakovval

folyószennyezés megszüntetésére irányuló lehetséges törvényes intézkedések voltak.

A beérkezett laboratóriumi eredmények alapján egyértelműen megállapítható, hogy a legnagyobb szennyező a topolyai húsfeldolgozó ipar ezen belül is a Žibel állati eredetű hulladék feldolgozó üzeme.

A szerbiai vízügyi törvények kimondják, hogy a további eljárás a Tartományi Környezetvédelmi Felügyelőség hatáskörébe tartozik, akinek törvény adta lehetősége van a környezetszennyezés megállítására.

MOTOR. SÁTOR. HÁLÓZSÁK.

Plitvice. Senj. Zadar.

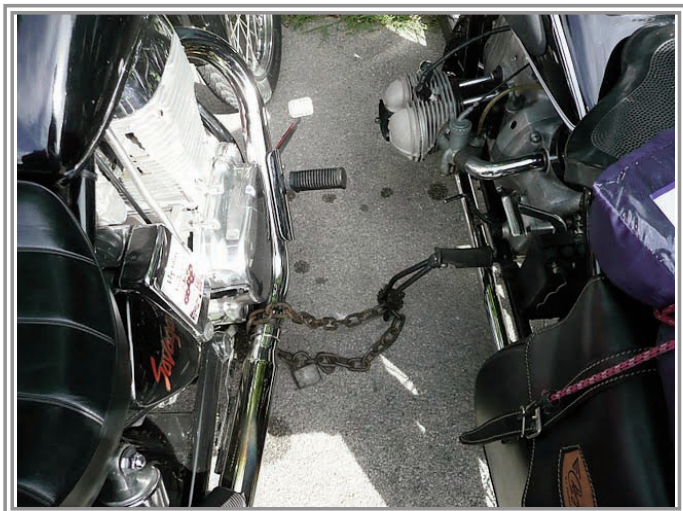
Még 2009. augusztus végén a Tisza tónál Abádszalókon, a Savage Riders baráti társaság jóvoltából ismét találkoztam Dénessel, körülbelül tíz nappal a tengeri motorozásunk után. Esti szórakozásként okos telefonunkat nyomogattuk magányosan. (Tábortűznél szalonnát és kolbászt sütöttünk, majd hajnalig tartó beszélgetésbe bonyolódtunk világpolitikai témákban). Két arany ászok

között vettem fel az ötletet, mit szólna a díszes társaság egy plitvicei kiránduláshoz. Dénes jelezte, hogy a részvéte nem is kérdéses, úgyhogy ezzel le is tudtuk a következő évi programot.

Plitvicén már voltam egyszer, még gyerek fejjel, nem is maradt meg más emlék csak egyetlen egy családi fénykép. Igaz, hogy édesapám fényképezte a kiscsaládot a Yashikával rendesen, csak, hogy ép film nem volt gépben. Ezt bepótolandó külön is vonzódtam a tavak megtekintéséhez.

Indulásra Cole igazolta vissza, hogy jön, örömmel töltött el, mellette nem nagyon lehet unatkozni, valamint Lujza, de saját bevallása szerint Kati nélkül azért, mert így

több cuccot lehet felpakolni, (mondtam, hogy szeret pakolni). Valamint Tamás barátom visszatérősként. Egy gyönyörűen, a saját kezével restaurált Bmw R51/3-as motorral. Szerintem a motor helye a múzeumban lett volna, de Tamás másként gondolta. Szerinte az eladásra készült 60 éves motor letesztelésére a több mint kétezer előttünk álló kilométer, ismeretlen tájakon keresztül, tökéletesen megfelelő. Ha a motor hazajön műszaki probléma nélkül, akkor nyugodt lélekkel, szemrebbenés nélkül kérheti meg az árát a nosztalgiazásra vágyó német nyugdíjasoktól.

Az indulás időpontja ismét hajnalban volt, reggelre Našicén szerettünk volna lenni, Dénessel itt beszélünk meg találkozót. Dénes közben, mint utólag kiderült lecserélte a szuzát egy herlire, irigykedtem is rendesen. Pista barátját hozta magával, aki Tildával jön szintén harley-n. Így végül is hat motor állt be a benzinkút parkolójába reggel nyolckor. Kávészás közben megbeszéltünk, hogy a Tavak az első napi cél, nem akartuk túlvállalni magunkat, a bő félnapos távot mi egy nap alatt akartuk teljesíteni. Túrázni szeretünk, a körülöttünk „elsuhanó” táj minden apró részletét élvezve. Persze a tervezett út Szlavóninán át az autópálya szigorú elkerülésével valósult meg. Szép

vidék, és ami nagyon is szembetűnő volt, az a tiszta, rendezet falvak sokasága. Számunkra természetes volt, hogy Bosznián keresztül Bihać érintésével jutunk el a tavakig. De csak számunkra. A pesti barátaink igen csak pislogtak a bosnyák határon, ahol útlevelet kértek tőlük. (Horvátországba utazó Magyar állampolgároknak nem kell útlevél csak igazolvány.) Az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy én szoltam Dénesnek, hogy Boszniát is érintjük, csak ő ezt nem tartotta annyira fontosnak. Nem kerítettünk nagy feneket a dolognak, ők körbe mentek kicsit gyorsabban a horvát részen, mi meg a rövidebb és sokkal vadregényesebb úton, kicsit lassabban. Nagyon szép és érintetlen tájon motoroztunk keresztül, teljesen

belemerülve a báméskodásba. Az út kb. tíz kilométer hosszan legalább nyolcszor keresztezte a helyi vasúti pályát, persze sorompó meg bárminemű jelzés nélkül. Volt nagy tekingetés jobbra meg balra, hogy jön-e valamilyen piros csillagos vonat tele partizánnal.

Végül is a nagy báméskodásba elkéstünk (haha), Dénesék majd egy órával hamarabb odaértek, és már találtak elfogadható áru, nagyon zöld pázsitú kempinget. A kemping tényleg nagyon szép volt, látszott, hogy nagyon odafigyelnek a tisztaságra, a természet gyönyörű értékeiről nem is beszélve. Éjszakába nyúló beszélgetés vette kezdetét, persze a rostélyozás sem maradhatott el. Az útközben ruhák

között kiolvadt csevapról már szinte népszokásként én, a mobil sütödéről pedig a Lujza gondoskodott. Természetesen a Harleysok reggelig tartó cikizése, szurkálása elengedhetetlen része lett a programnak. Másnap reggel felpakolás után, a nemzeti park bejárata előtti parkolóban hagytuk a motorokat, sátrakat, hálósákokat, egyszerűen mindent. Tamás meg valahonnan

előszedett egy rozsdás láncot, de akkorát, amivel a decemberben későn szántó parasztember bent ragadt belaruszát is ki lehet vonszolni a sártengerből. Jobb ötlete nem lévén az én motorom kipufogójához láncolta a saját motorját. Titkon reménykedtem, hogy a kulcsra nagyon vigyáz, mert a nincs az a türelem meg az a rozsdá, ami megeszi azt a láncot. A többi külföldi méregdrága motor, méregdrága felszereléssel nem volt összeláncolva még bezárva se, Kolompárék nem járnak a tavakhoz. Viccesek is voltunk még ott ügyetlenkedtünk a láncsal.

A nemzeti park nagyon szép, egyszer mindenkinek látnia kell, csak ajánlani tudom. A látogatóknak kialakított, fa

gerendákból épült sétányon könnyen, balesetmentesen és persze nem utolsó sorban látványosan lehet megtekinteni a vízeséseket. A belépő árát nem a csóró vajdasági motorosok pénztárcájához igazították, a sétahajózást is magába foglaló túra egy kisebb vagyomba került, de látvány és az átélt kalandok kárpótoltak mindenkit. Kiemelném, hogy a nemzeti park területén kínosan ügyelnek a tisztaságra, én még eldobott csikket sem láttam. (elfogultság). A vízeséseket összekötő tavak hihetetlen gazdag vízi élővilággal rendelkeznek, a méretes halak láttán még a legnagyobb képű, örök igazmondó orvhorgászok is zavarba jönnének. Persze szigorúan tilos minden, a halak kifogásához, esetleg az elfogyasztásukra irányuló tevékenység. Pedig volt egy-két ötletünk grillezett hal témában. A vízesések között van egy barlang is, persze részleges megvilágítással. Ezt kihasználva, a Coleval a sötétben megbújva sikeresen ijesztgettük a pénzes turistákat. A túra végén, úttörő vasúti kocsikhoz hasonló aszfalton guruló kocsik visszavitték a tisztelt látogatókat a főbejárathoz. Kellemes meglepetésként. Mivel a nap java részén már túl voltunk, a szükséges pihenő után megindultuk Senj felé.

Nati kuckója gyerekeknek

Halloween

Hideg estén kint a sötétben, három kis tököske világít jelentősen.

Ancsa, Lujza és Marcsa, sokáig dolgozott mire mindannyiukat viccesre kifaragta.

Lomha tekintet, kacsintó szem, háromszög orr, széles száj,

Lesz nagy tánc körülöttük, ha a gyertyát fejükben meggyújtják.

Ott akkor majd senki sem gondol az előtte álló zord télre,

Wisszatér a nyári öröm egy picit mindenkinek a szívébe.

Eljött az idő, alkossatok ti is gyorsan, hiszen

Egyszer van csak ilyen az évben, s így

Nálatok tündököljön a legszebb tököske a héten.

Jussatok el a Rajt-tól
a tököske szájába!

Kormos Ludrován Natália

MIKOR KELL A GYÓGYSZERT BEVENNI?

A kronofarmakológia ennek kapcsán azt vizsgálja, hogyan befolyásolja a gyógyszerek bevitelének időpontja a szerek farmakológiai tulajdonságait. Számos gyógyszer hatásának erőssége és mellékhatásai különböznek, ha reggel vagy este alkalmazzák őket. Ez az ún. –belső óra. Azt is kimutatták, hogy ezek a biológiai órák a test minden sejtjében ritmikusan működnek és a lényeges életfunkciókért felelősek. A belső időmérő azonban némileg eltér a megszokott 24 egységnyi szakaszoktól, és valamivel többet mutat 25,2-őt. Csak a külső időszabályozók-mindenekelőtt a fény és a sötétség állítják be a 24 órás periódust.

A testhőmérséklet, a pulzust, a vérnyomást és a tüdőfunkciókat meghatározott napi ritmus szabályozza, emellett a szérum-és vizelet összetevők koncentrációja is jelentősen változik. A vesék pontos ütemben működnek, miközben az aktív periódus közepén a legnagyobb a kiválasztás. Ezek a biológiai intervallumok évtizedekig stabilisak maradnak. Természetesen nemcsak az egészséges ember életének napi üteme szabályozott, hanem a betegeké is. Ismeretes, hogy az asztmás rohamok gyakran éjszaka fordulnak elő. Már az egészséges ember tüdőkapacitása is kisebb éjjel, de az asztmásoknál ez még sokkal kifejezettebb. Ezért éjszakai és nappali tüdőkapacitás görbe amplitúdójának különbsége fontos diagnosztikai kritérium a bronhiális asztma súlyossági fokának megítélésében és ez a terápiát is befolyásolja. A gyomorsav szekréció az éjszaka kezdetén nő. A fekélybetegeknél, akiknek a savkiválasztása amúgy is magas, ez a ritmus szintén jelentkezik. A 24 órás vérnyomásmérések azt mutatják, hogy egészséges embernél

éjszaka mind a szisztolás, mind a diasztolés nyomás csökken. A leggyakrabban előforduló esszenciális hipertóniás betegek vérnyomása éjjel is magas, de a nappali tenzióhoz viszonyítva az övök szintén kisebb. A vese eredetű hipertóniások vérnyomása így alakul, de a kép hasonló a cukorbetegéknél és a terhességi hipertóniában szenvedőknél is. Azoknál a betegeknél, akiknek a vérnyomása nem csökken kielégítően a nyugalmi periódusban, fokozottan fenyeget a belső szervek-agy, szív, vesék, véredények károsodásának veszélye. Reggelre viszont nő a vérnyomás, emelkedik a pulzusszám, a katecholaminok plazmakoncentrációja nagyobb lesz és ugyanígy nő a perifériás véredények ellenállása. Ezzel párhuzamosan, ebben a napszakban fordul elő különösen gyakran angina pectoris tünet vagy szívinfarktus.

A gyógyszerbevitelnél, - célszerű figyelembe venni a kronofarmakokinetikát és a kronofarmakodinamikát, melyek módszereivel a gyógyszer reggeli és az esti vagy a nap folyamán többszöri szedését összehasonlítják. Azok az asztmabetegek, akiknek éjszakai rohamai vannak és retardált hatású teofillintartalmú gyógyszereket szednek, ezeket túlnyomórészt este vegyék be. Célszerű az egész napos szükségletet egy reggeli és egy esti dózissal osztani, mert tüdőfunkciók éjjel csökkennek. Pl. a RANITIDINT este, de az OMEPRAZOLT reggelenként előnyös szedni. A vérnyomáscsökkentő terápia célja, hogy a tenziót csökkentse és, hogy normál szintű 24 órás vérnyomást alakítson ki. A béta-blokkolókat reggel célszerű bevenni, mert ezek többnyire csak nappal hatnak és éjszaka nem. Az esszenciális hipertóniában szenvedő betegek, az ACE-gátlókat szintén reggel szedik. Esti alkalmazáskor ugya-

nis a hatáshoz hozzáadódik az erős éjszakai vérnyomásesés és a hajnali-reggeli órákban az éjjeli gyenge cerebrális vérellátás után fellép az agyvérzés fokozott veszélye. A hosszan tartó hatású kalcium-antagonisták esetében viszont mindegy, hogy a hipertóniás betegek ezeket reggel vagy este veszik be. A napi 24 órás szakaszokon kívül léteznek évszakhoz kötődő ritmusok. Így a vérnyomás a téli hónapokban általában magasabb, mint a nyári hónapokban. Ez a jelenség viszont megmarad, hiába szedünk vérnyomáscsökkentőket. Az / idő a legnagyobb orvos / szokták mondani. Ezért érdemes a gyógyszereket a nap gondosan megválasztott szakaszában beadni, hogy a gyógyszerhatás optimális értékét érje el.

Kórizs József

Ártalmas a légkondi? (2.)

Többen rákérdeztek telefonon hogyan működik a múlt cikkemben említett asztaltársaság. Hiszem, hogy faluhelyt is használható, bár inkább városban élő emberi találkozásokra találtuk ki, ahol a kávéházak az elrettentő zene és ének miatt kizárják magukból a beszélgető embert. Mi kéthetente otthonunkban találkozunk 5-6 ember és nem több alkothat egy társaságot. Olyan emberek, akiknek az érdeklődési körük hasonló. Egyszerre egy ember beszélhet, nem megengedett a széthullás vitacsoportokra. Mindenki szót kap, de senki sem szónokolhat. Egy stampedli pálinka bevezetése után pogácsa, kifli, ásványvíz, földi mogyoró a menü. A helyszín sorban történik, a találkozás soha ne haladja meg a két órát, mert a háziak nem tudnak tervezni. Lényegében a lelki egészségünk felüdítésére nagyon hasznos egy ilyen társaság, az utcai találkozás nem helyettesítheti. Hasonlít a gyerekkoromban Feketehegyen megélt és annyira bevált „tanyázásokra”. Ajánlom mindenkinek.

Tovább a légkondiról. Az orvosi szóhasználatnál klímareumának titulált betegségecsoport (a torokfájás, izomgyulladások, nátha, meghűlés stb.) nem köthető kizárólag a klímaberendezések technikájához. Bármelyik az említettek közül kialakulhat a nagy hőmérsékleti különbségek miatt, bárki megbetegedhet közülünk, ha 12-17C erős légáram útjába kerül. A betegség klímával és klíma nélkül is eléri. Fontos tehát, hogy szervezetünket ne vessük alá hirtelen 8-10 C-nál nagyobb változásnak. Közhasználatú szóval élve, ha „huzatba”, magyarul: ha két nyílás (ablak, ajtó) szembenítésakor a hideg és a meleg levegő fuvallatába kerülünk, óvakodjunk a hosszú tartózkodástól. Ennek elkerülése végett a mai klímákat legalább 2, 70-3m magasra helyezik, az ilyen magasságban kiáramló, körülbelül 16 C-os levegő keveredik az alacsonyabban található, melegebb légréteggel, és csak ezután éri el a szobában tartózkodókat, akik így nem érznek huzatot. Azoknak, akik az említett, zömében kiküszöbölhető megbetegedésektől tartanak, s nem használnak légkondicionálót, szembe kell nézniük azokkal a problémákkal, amelyeket a környezetünkben az egyre elviselhetetlenebb átlaghőmérséklet emelkedése okoz. Ha a napi hőség szobánkban 26c fölé emelkedik, szervezetünk már nem képes károsodás nélkül tartósan alkalmazkodni. Ebben a helyzetben már számítanunk kell a csökkent koncentrációra, álmatlanságra, fáradtságérzetre, kiszáradásra, roszullétekre, sőt nem ritkán a hirtelen elhalálózásra is.

Az orvosi szakvélemény szerint a napi 5C-os napi átlaghőmérséklet-emelkedés közel 10 százalékkal növeli meg a keringési rendszer összeomlásából bekövetkező hirtelen halál kockázatát. Harmadfokú hőségriasztások idején az idős és a javakorabeli embereknek is nagyon fontos saját egészségük (életük) érdekében minél korábban ellenőrzött hűvös környezetbe kerülni. Különösen ártalmas, jobban mondva életveszélyes az állandósuló éjszakai magas hőmérséklet, amely ellehetetleníti a hőleadást, s ezzel a maximálisra fokozza szervezetünk igénybevételét.

Ha összevetjük a fenti érveket és ellenérveket, az eredmény érezhetően a légkondicionálás javára dől el. A temperált környezetben az ember sokkal jobban, frissebbnek érzi magát, jobb a szellemi teljesítőképessége, s a szervezet - a vérkeringés – megterhelése minimális. A jól karbantartott kondicionáló berendezés teljesen zajtalan, kiszűri a port, füstöt, baktériumokat, penészgombákat és a külső káros gázokat. A belső páratartalmat 40-50% között tartja, ami az ember számára optimális. Izraelben, a horvát és a francia tengerparton ma már kizárólag klíma-berendezés biztosítja a téli fűtést is.

Mondjuk még néhány szót az autóban használt berendezésekről. Az autóban használt légkondicionálóknak nem képződik aerosol, tehát kizárt a légionárius betegség. A fent vázolt, nagy hőmérsékleti különbségeknél (> 8-10 C) jelentkező megfázási tünetek és a reumatikus szimp-tómák azonban a klimatizált autókban is elkaphatók.

Dr. Kerekes József, az intenzív terápia ny. főorvosa

**MIT, MIVEL?*

"A FŰSZEREK BIRODALMÁBAN"

Ünnepi receptek - Mikulás

Mikuláscsizmák

- » 125 g méz
- » 50 g kristálycukor
- » 1 vaníliás cukor
- » 65 g vaj
- » 1 tojássárgája
- » 1 tojásfehérje
- » késhegynyi őrölt fahéj
- » késhegynyi őrölt szegfűszeg
- » 250 g liszt
- » 2 teáskanál sütőpor
- » 1 teáskanál kakaópor
- » 100 g porcukor
- » 5-6 koktélcseresznye
- » 5-6 tisztított mandula
- » 20 db színes csokoládépasztilla
- » néhány darabka angyalgyökér

A mézet, a cukrot, a vaníliás cukrot és a vajat összekeverjük és kis lángon megolvasztjuk a keveréket. A tűzről levéve belekeverjük a fahéjat, a tojássárgáját, a szegfűszeget és az egészet sima masszává keverjük. A lisztet, a sütőport és a kakaóport összekeverjük egy tálban az előbb kikevert masszával és jól összegyúrjuk az egészet. Fél cm vastagra nyújtjuk a tésztánkat és az előre elkészített papírsablonunk és egy kés segítségével kivágjuk a 2 db csizmát, majd kivajazott tepsibe tesszük őket. Előmelegített sütőben 180-200°C-on 15 perc alatt készre sütjük a csizmákat. A tojásfehérjéből és a porcukorból sűrű krémet keverünk és nyomózsákba töltjük, majd feldíszítjük vele a csizmákat. A megadott díszítőelemeket a máz segítségével ragasztjuk fel a csizmákra.

Mikulás kedvence

- » 40 dkg pulyka apróhús
- » 2 ek. olaj
- » 2 gerezd fokhagyma
- » só, őrölt bors
- » 1 kk. paradicsompüré
- » 1 kk. liszt
- » 2 dl fehérbor
- » 40 dkg kelbimbó
- » A puliszkához:
- » 20 dkg kukoricaliszt
- » só
- » 1 ek. zsír
- » 15 dkg juhtúró

Vágjuk fel a pulykahúst egyforma, falatnyi darabokra.

Ezután forrósítsuk fel az olajat, és tegyük bele az összezúzott fokhagymát, majd a húst és 2-3 percig pirítsuk. Szórjuk meg sóval, őrölt borssal, majd ízesítsük a paradicsompürével. Ezután öntsük fel az egészet a fehérborral, és lefedve pároljuk puhára. Mielőtt elkészülne a megtisztított kelbimbót is tegyük hozzá. Tálalás előtt sűrítsük egy kevés vízzel elkevert liszttel. A puliszkához forraljunk fel 8 dl vizet egy csipet sóval. Szórjuk bele folyamatosan kevergetve a kukoricalisztet, majd 4-5 perc alatt főzzük az egészet sűrűre. Ezután vegyük le a tűzről, öntsük kizsírozott tűzálló tálba, és morzsoljuk rá a juhtúrót. Forró sütőben 20-25 percig pirítsuk. Az elkészült kelbimbós húst a puliszkával körítve tálaljuk.

Póréhagymaleves

- » 1 szép szál póréhagyma
- » 2 ek. olaj
- » 1 ek. liszt
- » só
- » őrölt fehérbors

» petrezselyem, tejföl a tálaláshoz
Lefejtjük a póréhagyma külső héját, majd megmossuk és karikákra felvágjuk. Ezután olajon kevergetve pároljuk 8-10 percig, amíg megpuhul. Rászórjuk a lisztet, elkeverjük, és felöntjük 8 dl vízzel. Forraljuk 4-5 percig, közben sózzuk, borsozzuk, majd levesszük a tűzről és összeturmixoljuk. Tejföllel, és petrezselyemmel megszórva tálaljuk, vagy reszelt sajttal is megszórhatjuk.

forrás:izletes.hu

FECSKETO LL

KÖRHINTA

Repülünk magasan,
gondolat fejünkben számtalan,
összezavarodik a forgásban,
keringésünk céltalan.

Alattunk nyüzsög az élet,
mozog tőle a föld,
hullámszik a tömeg,
felkavarja a gyomrot,
az agy lüktet.

Szédít a körhinta,
forog a világ,
majálist játszunk,
úszik a levegőben a tarkaság.

Tombol a zene,
süvít a szél fülünkbe,
görcsösen kapaszkodunk
és amikor leszállunk,
inog a talaj, roskadozik a
lábunk.

Bácsi (Vajda) Sára

SZÜLETÉS NAP

Egy újabb határvonalhoz érkezem,
már megint eltelt egy,
egy év múltó életemből.
Már megint eltelt
és nem változott semmi.
Mindig remélem, hogy a következő
más lesz,
de leginkább csalódnom kell,
hisz semmi sem változik,
csak a tortán lesz több gyertya
Ilyenkor mindig hiszem a jót, a vál-
tozást,
de másnap mindig fejbe vág a valóság.
Nincs kiút a mókuserékből,
csak forogni lehet tovább,
s mosolyogva húzni az igát.
Minden újabb év egyre jobban gúzsba
köt,
a szabadság kulcsát már rég nem
találom.

Mikor azt hiszem még változhatok,
mindig jön a gyötrő felismerés,
hogy nem változik semmi körülöttem,
és legfőképp én nem változok.
Csak az éveim múlnak,
oly csendesen, galádul,
ne vegyem észre, hogy egyre fogy, mi
nekem jár:
néha előtör a felismerés,
hogy cselekedni kellene,
hogy végre élni kellene,
de valami ilyenkor erősen visszaránt,
visszalök a földre,
vissza, hisz úgy sincs remény.
S ez a valami, valaki én magam
vagyok.

Verbászi Hajnalka

ANYAKÖNYVI HÍREK

Újszülöttek

Szukola Béla és Laura kislány **Béla**
Szabó Némedi Péter és Anikó kislány **Ákos**
Óri Róbert és Eszter kislány **Botond**
Krivokapić Vujadin és Snežana kislány **Jelena**

Elhunytak

Id. Vajda István
október 30,
72 évében

Molnár Julianna szül. Vajda Julianna
november 2,
84 évében

Az anyakönyvi hírek adatait a helyi orvosi rendelőből, az anyakönyvvezetői irodából, valamint a "Tiho" temetkezési vállalatától kaptuk.

Fecske. Kiadja a Zöld Dombok környezet- és közösségfejlesztési szervezet, Bácsfeketehely, JNA 24. Tel/fax: 024/739-063.

E-mail: feketicsifecske@gmail.com Folyószám: 310-8659-38. www.feketics.com

Tördelés: Bácsi Róbert. Munkatársak voltak: Bácsi (Vajda) Sára, Bíró Csaba, Bordás Katalin, Bojtos Béla, Bertók Z. Tatjana, Benedek Miklós, Hajvert Lódi Andrea, Krisztián Irén, Dr. Kerekes József, Kőríz József, Kormos Ludrován Natália, Nagy Zita, Nagy Erzsébet, Orosz Attila, Papp Julianna, Pál Károly, Szabó Andrea, Szukola Béla, Juhász Attila, Verbászi Hajnalka. Készült Bácsfeketehelyen a P.S. Print & Design nyomdában 2014. november.

СIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матине српске, Нови Сад
659.3 (497.113)

FECSKE: bácsfeketehelyi lap / szerkesztő Bácsi Róbert
– 1. évf., sz. (2004) – Bácsfeketehely: Zöld Dombok környezet- és
közösségfejlesztési szervezet, 2004. – Illus.: 30 cm

Meséző.

ISSN 2217-3706

COBISS.SR-ID 201634567

